Defnyddiwyd y ddogfen hon yn ystod cam casglu ymatebion gwaith Cyfrifiad Materion Bwyd (Rhagfyr 2024–Ionawr 2025) i gefnogi sefydliadau yn eu cyfranogiad.

Arolwg y Cyfrifiad Materion Bwyd 2024–2025 – Cwestiynau Cyffredin

1. A yw fy ngwaith yn berthnasol i'r arolwg?

Mae'r arolwg hwn yn edrych ar waith nid-er-elw neu waith er budd y cyhoedd sy'n ymwneud â bwyd a ffermio yn y DU. Mae'n cynnwys gweithgareddau sy'n digwydd nawr neu a ddigwyddodd yn ystod y flwyddyn ariannol ddiwethaf ac mae'n canolbwyntio ar sefydliadau sy'n gweithio yn y DU neu sy'n derbyn cyllid elusennol o'r DU.

Mae wedi'i anelu at y sefydliadau hynny sy'n gweithio yn y maes bwyd ac sy'n gweithredu yn y maes hwnnw. Mae'n cwmpasu ystod eang o waith, yn amrywio o brosiectau cymunedol bach sy'n mynd i'r afael â materion lleol i ymgyrchoedd mawr ar heriau byd-eang. Nid oes angen i fwyd fod yn brif ffocws i'ch gwaith er mwyn cymryd rhan. Dyma rai enghreifftiau o waith sydd o fewn cwmpas yr arolwg ac y dylid ei gynnwys:

- Prosiect sy'n helpu pobl ifanc ac y mae tyfu bwyd yn rhan o'i weithgareddau.
- Menter gymdeithasol sy'n hyfforddi ffoaduriaid i ddod yn gogyddion er mwyn eu helpu i ddod o hyd i swyddi.
- Prifysgol sy'n gwneud ymchwil neu waith eirioli ar fwyd a ffermio er lles y cyhoedd.

Os nad ydych yn siŵr a yw eich gwaith yn cydweddu â'r arolwg, anfonwch e-bost at nadeen@foodethicscouncil.org i holi.

2. Ai arolwg o unigolion, prosiectau neu sefydliadau yw hwn?

Arolwg ar gyfer sefydliadau yw hwn. Dyma beth rydym yn ei olygu wrth "sefydliad" ar gyfer yr arolwg hwn:

- Cynghreiriau neu rwydweithiau
- Elusennau cofrestredig
- Mentrau cymdeithasol neu fusnesau di-elw
- Cwmnïau cydweithredol neu gydfuddiannol
- Cwmnïau buddiant cymunedol
- Cwmnïau cyfyngedig drwy warant
- Grwpiau anghorfforedig (e.e. clwb neu brosiect untro)
- Undebau llafur
- Cymdeithasau masnach neu gyrff proffesiynol
- Pleidiau gwleidyddol neu grwpiau ffydd

- Ysgolion, prifysgolion, neu sefydliadau addysg ac ymchwil eraill
- Cyrff y sector cyhoeddus (gan gynnwys cyrff cyhoeddus anadrannol)

Nid yw hwn yn arolwg ar gyfer unigolion neu brosiectau o fewn sefydliadau mwy o faint. Yn yr achosion hynny, dylai'r arolwg gwmpasu'r sefydliad cyfan, hyd yn oed os mai dim ond rhan fach o'i waith sy'n ymwneud â bwyd.

Mae hyn yn ein helpu i osgoi cyfrif yr un gwaith ddwywaith. Os ydych yn ansicr a yw eich gwaith yn cydweddu â'r arolwg neu'n meddwl y dylid ei gynnwys o hyd, cysylltwch â ni

3. Pwy ddylai gwblhau'r arolwg ar ran fy sefydliad?

Dim ond un ymateb y byddwn yn gofyn amdano gan bob sefydliad, felly mae'n syniad da trafod gyda'ch cydweithwyr pwy yw'r person gorau i'w lenwi.

Dylai'r person sy'n cwblhau'r arolwg:

Fod â chyfrifon blynyddol neu gyfrifon rheoli diweddaraf eich sefydliad wrth law.

Gwybod am eich trefniadau staffio a'ch gweithgareddau sy'n ymwneud â bwyd a ffermio.

Mewn sefydliadau mwy, gallai hwn fod yn uwch reolwr sy'n gyfrifol am strategaeth, am godi arian neu am adnoddau dynol.

4. A oes unrhyw gymorth ar gael i bobl a sefydliadau gymryd rhan yn yr arolwg?

Rydym yn ymrwymedig i gynnwys ystod amrywiol o sefydliadau yn y prosiect hwn. Er mwyn goresgyn y rhwystrau i gyfranogi, rydym wedi sefydlu Cronfa Gynhwysiant y Cyfrifiad Materion Bwyd.

Nod y gronfa yw darparu cymorth ariannol ac ieithyddol i sefydliadau ar lawr gwlad a phobl sy'n cynrychioli'r sefydliadau hynny na fyddent o bosibl yn gallu cymryd rhan yn y broses fel arall, gan gynnwys y rhai nad ydynt yn siarad Saesneg fel iaith gyntaf.

Mae'r gronfa'n cynnig taliadau o hyd at £250 i gynorthwyo sefydliadau i gymryd rhan yn y gwaith hwn, gan gynnwys amser i gwblhau'r arolwg a/neu amser i gymryd rhan mewn digwyddiadau sy'n ymwneud â'r prosiect. Gall ymgeiswyr ofyn am swm yn seiliedig ar yr amser y maent yn bwriadu ei neilltuo. Gallwch ddarllen mwy am y gronfa a sut y gallwch wneud cais iddi yma.

5. Sut mae cwblhau'r arolwg?

Gallwch gwblhau'r arolwg ar-lein drwy glicio ar y botwm NESAF ar waelod y dudalen hon. Mae'r arolwg yn cynnwys cyfarwyddiadau byr i'ch helpu i ateb pob cwestiwn. Os na allwch gwblhau'r arolwg ar-lein, cysylltwch â ni.

6. Pa mor hir fydd yr arolwg yn ei gymryd?

Mae'r arolwg yn gofyn hyd at 43 o gwestiynau a dylai gymryd 30 i 60 munud. Mae hyn yn seiliedig ar brofiad nifer bach o sefydliadau sydd wedi profi'r arolwg.

Rydym yn sylweddoli bod hwn yn fuddsoddiad sylweddol o ran amser, ond mae cymryd rhan yn eich galluogi i ddylanwadu ar ddyfodol cyllid – a gobeithiwn y bydd y canlyniadau'n ddefnyddiol i'ch sefydliad chi yn ogystal ag i'r sector ehangach

7. A allaf ddechrau'r arolwg nawr a'i orffen yn ddiweddarach?

Gallwch adael yr arolwg ar unrhyw adeg drwy glicio ar y botwm 'Cadw' ar waelod unrhyw dudalen. Pan fyddwch yn gwneud hynny, byddwch yn cael e-bost gyda dolen i barhau o'r man y gwnaethoch chi stopio.

Fel arall, gallwch ddefnyddio'r opsiwn 'Cael Dolen i'r Drafft' i gadw copi o'r arolwg er mwyn cael mynediad hawdd ato.

I barhau o'r man y gwnaethoch chi stopio, defnyddiwch y ddolen rydych wedi'i chadw neu'r ddolen yn yr e-bost (gwiriwch eich ffolder sothach os nad yw'n cyrraedd ar unwaith).

8. Pa fath o gwestiynau y mae'r arolwg yn eu gofyn?

Mae'r arolwg yn cynnwys hyd at 43 o gwestiynau, gan ddechrau gyda manylion cyswllt sylfaenol fel y gallwn gysylltu â chi os oes angen. Mae rhai yn gwestiynau amlddewis, tra bod eraill yn gofyn am atebion testun rhydd. Maen nhw'n gofyn am wybodaeth am y gwaith rydych chi'n ei wneud, pobl ac adnoddau, eich perthnasoedd a'ch cysylltiadau, llwyddiannau ysbrydoledig a'r dyfodol.

9. Pa wybodaeth fydd ei hangen arnaf er mwyn cwblhau'r arolwg?

Bydd angen cyfrifon blynyddol neu gyfrifon rheoli diweddaraf eich sefydliad, cyfrifon ariannol, a dealltwriaeth dda o'r trefniadau staffio a gweithgareddau ar draws gwaith eich sefydliad ar faterion bwyd a ffermio.

10. Beth os na allaf ateb cwestiwn penodol?

Mae angen rhoi ateb ar gyfer llawer o gwestiynau yn yr arolwg, sef y rhai wedi'u nodi â seren (*). Mae hyn yn golygu y byddwch yn cael neges gwall os na fyddwch yn eu hateb. Mae'r cwestiynau hyn yn hanfodol i sicrhau ein bod yn casglu digon o wybodaeth ar gyfer dadansoddiad ystyrlon.

Os na allwch ateb cwestiwn penodol (e.e., os nad oes gennych wefan), gofynnwn i chi:

- Ysgrifennu "Ddim yn Berthnasol" ar gyfer atebion testun rhydd, neu
- Dewis yr opsiwn "Ddim yn Berthnasol" o'r rhestr amlddewis.

Bydd hyn yn caniatáu i chi barhau â'r arolwg.

11. Beth fydd yn digwydd gyda'r canlyniadau?

Bydd y Cyngor Moeseg Bwyd yn llunio adroddiad yn seiliedig ar ganlyniadau'r arolwg. Bydd yr adroddiad hwn ar gael i'r cyhoedd, a bydd pawb sy'n cwblhau'r arolwg yn cael copi electronig pan gaiff ei gyhoeddi.

Bydd y wybodaeth yn cael ei rhannu ar ffurf data crai ac fel adroddiad manwl. Bydd yr arolwg yn rhoi trosolwg o waith cyfredol cymdeithas sifil ar faterion bwyd a ffermio ac yn amlygu'r tasgau a'r argymhellion a rannwyd gan y cyfranogwyr.

Bydd y Cyfrifiad yn gweithredu fel ffynhonnell y gellir ymddiried ynddi er mwyn i gyllidwyr ddeall y sector bwyd a ffermio yn well, nodi materion allweddol, a nodi bylchau mewn adnoddau. Bydd hyn yn helpu cyllidwyr i dargedu eu hadnoddau'n fwy effeithiol.

Gall sefydliadau sy'n cymryd rhan ei ddefnyddio hefyd fel sail i benderfyniadau, gwaith eirioli, partneriaethau a chynigion cyllido.

12. Pwy fydd yn gallu darllen fy atebion?

Bydd y rhan fwyaf o'r data yn yr adroddiad ac ar y wefan yn ddienw ac yn cael eu cyfuno (eu grwpio gyda'i gilydd). Fodd bynnag, bydd rhai eithriadau:

Byddwn yn cynnwys rhestr o sefydliadau sydd wedi cwblhau'r arolwg.

Efallai y byddwn yn cysylltu dyfyniadau neu ddata â math o sefydliad neu rôl, er enghraifft: "Dywedodd rheolwr banc bwyd yn Lerpwl: 'Mae'r galw am ein gwasanaethau wedi cynyddu, ond nid yw ein hadnoddau wedi cynyddu i gyd-fynd â hynny.'" neu "Tynnodd sefydliad addysg ffermio yng Nghymru sylw at gyfyngiadau amser a chyllid cyfyngedig fel y prif rwystrau i gydweithio."

Mae'n bosibl y byddwn yn creu darlun gweledol sy'n dangos sut y mae sefydliadau wedi'u cysylltu o fewn system neu'n nodi pa sefydliadau sy'n ystyried eu hunain yn rhan o symudiadau penodol. Yn yr achos hwn, gallai enw eich sefydliad a'r sefydliadau y mae gennych berthynas â nhw gael eu rhannu.

Mewn rhai achosion, efallai y byddwn am briodoli dyfyniad neu ddata i berson neu sefydliad penodol, ond dim ond gyda'u caniatâd y byddwn yn gwneud hynny.

13. Sut y gallaf ddarganfod mwy am y sefydliadau sy'n rhan o'r cyfrifiad?

Mae'r gwaith hwn yn cael ei hwyluso gan y Cyngor Moeseg Bwyd ac yn cael ei gefnogi gan nifer o sefydliadau mewn gwahanol ffyrdd sydd wedi'u cynrychioli mewn grŵp llywio sy'n cydweithio i ddylunio a chyflawni'r gwaith. Isod, mae rhestr o sefydliadau a'u rôl. Gallwch gael rhagor o wybodaeth am y sefydliadau dan sylw drwy fynd i'r gwefannau canlynol:

Logo Sefydliad	Enw Sefydliad	Rôl Gefnogol	Gwefan
	Cyngor Moeseg Bwyd	Hwylusydd y prosiect, aelod o'r grŵp llywio	www.foodethicscouncil.org
	Sustain	Aelod o'r grŵp llywio	www.sustainweb.org
	Platform London	Aelod o'r grŵp llywio	www.platformlondon.org
	A Team Foundation	Cyllidwr, aelod o'r grŵp llywio	www.ateamfoundation.org
	Treebeard Trust	Cyllidwr, aelod o'r grŵp llywio	www.treebeardtrust.org
	Farming the Future	Cyllidwr, aelod o'r grŵp llywio	www.farmingthefuture.uk
	Sefydliad Esmee Fairbairn	Cyllidwr, aelod o'r grŵp llywio	www.esmeefairbairn.org.uk
	Sefydliad Ennismore	Cyllidwr, aelod o'r grŵp llywio	www.ennismore.com
	Nourish Scotland	Partner gwlad (yr Alban), aelod o'r grŵp llywio	www.nourishscotland.org.uk

	Synnwyr Bwyd Cymru	Partner gwlad (Cymru), aelod o'r grŵp llywio	www.foodsensewales.org
	Play Think Brink	Partner gwlad (Gogledd Iwerddon), aelod o'r grŵp llywio	www.playthinkbrink.com